

Katarzyna Mroczek

Obchody rocznic i śmierci Jana Kochanowskiego w latach 1980-1984

Biuletyn Polonistyczny 28/3-4 (97-98), 119-124

1985

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROŻNE

OBCHODY ROCZNIC
URODZIN I ŚMIERCI JANA KOCHANOWSKIEGO
W LATACH 1980-1984

Obchody przypadające na lata 1980-1984 poprzedziły przygotowania rozpoczęte już kilka lat wcześniej w Instytucie Badań Literackich PAN. W planach naukowych znalazła się monografia poety, w r. 1980 ukazała się praca J. Pelca pt. "Jan Kochanowski. Szczyt renesansu w literaturze polskiej", Pracownia Historii Literatury Staropolskiej pod kierunkiem prof. T. Michałowskiej organizowała co dwa lata ogólnopolskie konferencje poświęcone twórczości poety, podjęto ważne decyzje wydawnicze. Powstał zespół edytorski, którego zadaniem stało się przygotowanie krytycznego wydania "Dzieł wszystkich" Jana Kochanowskiego. Zespół, kierowany początkowo przez prof. J. Krzyżanowskiego, od 1976 r. kierowany jest przez prof. M.R. Mayenową i prof. J. Woronczaka - jako redaktora naczelnego serii Biblioteka Pisarzy Polskich. To edytorskie przedsięwzięcie zostało w r. 1978 podniesione do rangi wydania sejmowego. Do dnia dzisiejszego ukazały się 4 tomy, a dalszych 15 - jest w przygotowaniu. W r. 1977 rozpoczęto prace nad pełną, nowoczesną bibliografią dzieł Kochanowskiego. Zadaniem tym, wykonywanym przez Pracownię Dokumentacji Staropolskiej i Historii Książki IBL, kieruje dr Krystyna Korotajowa. Zakończenie prac przewidziane jest na 1986 r.

W Pracowni Literatury Renesansu i Baroku (ówczesnie pod kierunkiem prof. J. Pelca) podjęto prace mające na celu zgromadzenie, opracowanie i wydanie kompletu dokumentów do biografii i dziejów twórczości poety. Ta dwutomowa edycja pt. "Cochanoviana", wykonana przez doc.dra hab. M. Korolkę, prof. W. Urbana i dr M. Garbaczową, jest obecnie w druku.

W rocznicowym roku 1980 odbyła się w Warszawie (13-18 X) pod patronatem IBL oraz Ministerstwa Kultury i Sztuki międzynarodowa konferencja pt. "Jan Kochanowski i epoka renesansu". Bezpośrednim jej organizatorem była Pracownia Historii Literatury Staropolskiej IBL. Program zawierał wystąpienia wielu badaczy krajowych i zagranicznych (z Włoch, Francji, USA, ZSRR, Czechosłowacji, W. Brytanii) dotyczące m.in. problemów analizy poezji Kochanowskiego na tle tradycji starożytnej i chrześcijańskiej, oceny związków tej poezji z narodową tradycją literacką, opisu charakterystycznych cech stylu, języka i wiersza, a wreszcie - ukazania idei renesansowych funkcjonujących w twórczości poety. Plonem konferencji stała się publikacja "Jan Kochanowski i epoka renesansu. W 450 rocznicę urodzin poety 1530-1980" (red. T. Michałowska, Warszawa 1984, PWN).

W związku z obchodami rocznicowymi odbyły się też w innych ośrodkach sesje naukowe lub popularnonaukowe. Zapoczątkowała je konferencja zorganizowana jeszcze w 1979 r. przez WSP w Kielcach. Konferencja połączona została z uroczystościami związanymi z nadaniem szkole imienia Jana Kochanowskiego.

W kwietniu 1980 r. sesję na temat twórczości Kochanowskiego zorganizowała WSP w Olsztynie, a w maju tego roku w rodzinnej ziemi Kochanowskiego odbyła się konferencja pod patronatem WSP w Kielcach, Wydziałów Kultury i Sztuki Urzędów Wojewódzkich w Radomiu i Kielcach, i Kieleckiego i Radomskiego To-

warzystwa Naukowego oraz Muzeów: Narodowego - w Kielcach i Okręgowego - w Radomiu. Obrady toczyły się w Radomiu, Zwoleniu, Czarnolesie i Kielcach. Referaty opublikowano w tomie pt. "Janowi Kochanowskiemu ziemia rodzinna. Księga referatów radomsko-kieleckiej czarnoleskiej sesji naukowej 450-lecia urodzin Poety" (Warszawa-Kraków, 1981).

W listopadzie zorganizowana została w Krakowie sesja pt. "Rozmowy o Janie Kochanowskim", która zapoczątkowała obchody zaplanowane przez środowisko krakowskie.

W dniach 26-27 XI 1980 r. odbyła się w Zielonej Górze - pod patronatem Instytutu Filologii Polskiej WSP w Zielonej Górze i przy współpracy Lubuskiego Towarzystwa Naukowego, Towarzystwa Literackiego im. Adama Mickiewicza, Instytutu Kształcenia Nauczycieli i Badań Oświatowych oraz Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego - konferencja pn. "450 rocznica urodzin Jana Kochanowskiego 1530-1980". Referaty - przygotowane w tomie pod tym samym tytułem pod redakcją W. Magnuszewskiego - znajdują się w druku.

W grudniu 1980 r. w Sosnowcu obradowało sympozjum na temat "Jan Kochanowski - twórczość i recepcja". Zorganizował je Zakład Historii Literatury Staropolskiej, Oświecenia i Romantyzmu UŚl.

Rocznica urodzin polskiego poety odbiła się też echem w niektórych ośrodkach zagranicznych. Na Uniwersytecie w Padwie oraz w Akademii Rzymskiej odbyły się zebrania naukowe, w których uczestniczyli m.in. uczeni polacy. Polskie Towarzystwo Naukowe na Obczyźnie zorganizowało w Londynie okolicznościowy wieczór. Uroczystościom przewodniczył prof. Tymon Terlecki, a prelekcje pt. "Kochanowski u swoich współczesnych" wygłosił prof. Wiktor Weintraub.

Druga faza obchodów rocznicowych przypadła na rok 1984. Rozpoczęła ją już wcześniej (1983 r.) konferencja ogólnopolska, zorganizowana w Warszawie 18-19 X przez Pracownię Literatury Renesansu i Baroku IBL (pod kierunkiem doc. dr hab. B. Otwinowskiej), pt. "Jan Kochanowski - życie i twórczość (szkice i interpretacje)". Referaty koncentrowały się m.in. wokół tematów takich, jak działalność translatorska, twórczość łacińska, filozofia zawarta w utworach oraz język i styl poezji Jana Kochanowskiego.

W dniach 21-25 V 1984 r. Instytut Filologii Polskiej UMCS w Lublinie zorganizował międzynarodową konferencję "Jan Kochanowski. W czterechsetlecie śmierci". Obok przedstawicieli najbardziej reprezentowanego środowiska lubelskiego w sesji udział wzięli badacze innych ośrodków naukowych w kraju oraz naukowcy rumuńscy i węgierscy. Omawiano m.in. zagadnienia języka i stylu poezji Kochanowskiego, wskazywano na retoryczny i sielankowy charakter jego utworów, mówiono o systemie estetycznym, o związkach jego twórczości z tradycją antyczną i biblijną, o biografii Kochanowskiego i dziejach jego rodu. omawiano wreszcie znaczenie poezji czarnoleskiej dla współczesnych i potomnych. Impreza została urozmaicona koncertem muzyki lutniowej i wieczorem poezji Jana z Czarnolasu oraz otwarciem wystawy "Edycje zbiorowe Jana Kochanowskiego w Bibliotece Uniwersyteckiej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego", a w wykonaniu aktorów Teatru im. Juliusza Osterwy odbył się program poetycki wg scenariusza Danuty Bieniaszkiewicz i Stefana Nieznanowskiego.

W dniach 10-13 X 1984 r. odbyła się w Krakowie uroczysta konferencja naukowa nt. "Kultury umysłowo-literackiej Krakowa i Małopolski w dobie renesansu". Organizatorem był UJ wraz z Krakowskim Oddziałem PAN. W obradach uczestniczyli naukowcy z uni-

wersytetów krajowych i z ośrodków zagranicznych. Wygłoszono ponad 20 referatów i komunikatów. Przedmiotem obrad była rola Krakowa, jako ważnego ośrodka dla ówczesnego życia umysłowego. Omawiano zagadnienia polszczyzny doby renesansu, znaczenie mecenatu królewskiego i magnackiego, sprawy drukarstwa, życia literackiego i naukowego, analizowano prądy filozoficzne i wyznaniowe XVI-wiecznego Krakowa, renesansową prozę polską, wymowę kaznodziejską oraz sejmową, przedstawiano kontakty Krakowa z innymi ośrodkami umysłowymi na ziemiach polskich (Lwów, Poznań, Wilno, Zamość). Podczas obrad został odczytany list papieża Jana Pawła II, skierowany do Uniwersytetu Jagiellońskiego. Imprezą towarzyszącą była wycieczka uczestników do Wieliczki i Wiśnicza.

Natomiast od 15 do 19 X 1984 r. obradowano w Warszawie na międzynarodowej sesji "Jan Kochanowski 1584-1984, epoka - twórczość - recepcja" zorganizowanej przez Pracownię Literatury Renesansu i Baroku IBL (pod kierownictwem doc. dr hab. B. Otwinowskiej) i Zakład Literatury Staropolskiej i Oświecenia ILP UW (pod kierownictwem prof. J. Pelca), przy współudziale organizacyjnym BN, Inst. Słowianoznawstwa PAN i Zamku Królewskiego w Warszawie. W konferencji - oprócz badaczy polskich - udział wzięli przedstawiciele zagranicznych ośrodków naukowych. W referatach omawiano prądy religijne i filozoficzne doby renesansu, rolę średniej szlachty w kulturze XVI w., architekturę i polską kulturę artystyczną czasów Kochanowskiego, a także zagadnienia języka, wiersza, stylu poety, jego biografii, recepcję poezji czarnoleskiej w krajach słowiańskich i na zachodzie Europy. Mówiono też o wpływie twórczości Kochanowskiego na późniejszą literaturę polską. Materiały konferencji zostaną ogłoszone drukiem. Wśród imprez towarzyszących sesji wymienić

należy zwiedzanie Zamku Królewskiego, zwiedzanie otwartej tam przygotowanej przez BN wystawy oraz wysłuchanie koncertu pt. "Renesansowa muzyka polska i poezja Jana z Czarnolasu".

Rocznicowy rok 1984 zamknęła ogólnopolska sesja naukowa "Jan Kochanowski. Życie - twórczość - recepcja. W czterechsetlecie śmierci poety", przygotowana przez Zakład Filologii Polskiej WSP w Słupsku oraz Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza.

W czerwcu tego roku, w rocznicę 400-lecia śmierci Kochanowskiego, Kuria Diecezji Sandomiersko-Radomskiej oddała hołd pamięci poety. Najbardziej uroczystym momentem było złożenie trumny w krypcie kościoła zwoleńskiego. Program tej uroczystości, której przewodniczył kardynał Franciszek Macharski, obejmował Mszę Św., prelekcję tematyczną, recytację poezji i występy chóru. Wzięli w niej udział liczni przedstawiciele środowisk twórczych. Przemawiali prof. Tadeusz Ulewicz i Zygmunt Kubiak. W przeddzień uroczystości papież Jan Paweł II przesłał list na ręce ordynariusza Diecezji Sandomiersko-Radomskiej - ks. biskupa Edwarda Materskiego.

Na zakończenie trzeba wspomnieć, że w listopadzie 1984 r. w Sofii, w ramach Dni Kultury Polskiej, odbył się wieczór poświęcony poezji Jana Kochanowskiego. Uroczystość zorganizował Związek Pisarzy Bułgarskich, a słowo wstępne wygłosił prof. Bojan Niczew.

Jeżeli w przedstawionym przeglądzie zabrakło informacji o jakiejś imprezie lub zostały podane wiadomości niepełne, prosimy uprzejmie o nadesłanie nam uzupełnień. Zamieścimy je w kolejnym zeszycie.

Katarzyna Mroczek